

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Β'. ΦΥΛΛΑΔ. Β'.

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1873.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΩΔΩΝΑΙΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ.

ΠΑΡ' ΑΘΑΝ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ

Ἐκ Δροβιανῆς τῆς Ἠπείρου.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ φιλολογικῷ Συλλόγῳ Περνασσῶ.)

(συνέχεια ἴδε φυλλάδ. Α΄.)

§ 2. Ἐκ πάντων τούτων συνάγεται ὅτι εἰς σφρηκίαν ἀποριῶν ἐμπέτομεν ψάλλοντες τοῦ Ζητήματος τῆς Δωδώνης. Ἄλλως τε δὲ καὶ νὰ ἀποφύγωμεν τὰ διαφωνούμενα παρὰ τοῖς Συγγραφεῦσι τηροῦντες σιωπὴν περὶ αὐτῶν, δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον παρὰ τῆ Ἐπιστήμῃ καθότι ἀναγκαῖον θεωρεῖται, κατὰ Διόδωρον, τὸ « ἀναγραφῆς ἀξιῶσαι τὰ διαφωνούμενα παρὰ τοῖς » συγγραφεῦσιν, ὅπως ἀκέραιος ἢ περὶ τῆς ἀληθείας κρίσις ἀπολείπεται τοῖς ἀναγινώσκουσιν » (Διόδ. Σικελ. Β.βλ. Α΄. Κ. 56. σελ. 98. ἔκδ. λειψ. Τάουχ.) Ἐπειδὴ δὲ « περὶ τούτων τὸ μὲν ἀληθὲς ἐκθέσθαι, ἵνα πάλιν κατὰ Διόδωρον εἴπωμεν, « μετὰ ἀκριβείας οὐ γράδιον » τὸ δὲ ἀποσιωπῆσαι τὰ διαφωνούμενα παρὰ τοῖς μεγάλοις συγγραφεῦσι θεωρεῖται μὴ ἐπιστημονικόν· διὰ τοῦτο δ' ἐρευνητῶν ὀφείλει νὰ βαδίξῃ τὴν μέσσην δίκαιαν ὁδὸν μεταξὺ τῶν διαφωνιῶν τῶν μεγάλων συγγραφέων, γνωρίζων παῦ εἶναι τὰ ἀρμόδια ὅρια καὶ τὰ τῷ ὀρθῷ λόγῳ σύμφωνα τῶν πραγμάτων. (ἱστοριογρ. Σκέψεις ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ. Πανθ. Τόμ. Θ΄. 327 κτλ.) Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ ἀρμόδιον ὅριον ἢ τὸ ἀρμόδιον σημεῖον τῆς Θεσπρωτίας, Μολοσσίας καὶ Χαονίας, ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ Δωδώνη καὶ τὸ Μαντεῖον αὐτῆς; καὶ ποῖοι οἱ γειτνιαζόντες λαοὶ τῶν χωρῶν τούτων; Λύουσιν ἡμῖν τὴν ἀπορίαν ταύτην ἀρκούντως ὅ,τε Δίδυμος καὶ ὁ πολυμαθὴς Εὐστάθιος καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος προσδιορίζοντες ῥητῶς εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ὄριζοντος τῆς τε Θεσπρωτίας καὶ Μολοσσίας εὐρίσκειται ἡ ἱερὰ χώρα τοῦ Πελοπόννησου. Καὶ ὁ μὲν Δίδυμος λέγει « Δωδώνη, χωρίον ἐν Ἰπερβορείῳ τῆς Θεσπρωτίας, ἱερὸν Διός. » (Δίδυμ. Ἰλιάδ. Β.) ὁ δ' Εὐστάθιος « Καὶ μὴν ἕτεροι ἐν Ἰπερβορείῳ τῆς Θεσπρωτίας, αὐτὴν (τῇ, Δωδώνῃ) τιθέασιν, ἔνθα Ἰερὸν. » (Εὐστάθ. Ἰλιάδ. Β΄.) Ἄφ'

ἑτέρου δὲ Στέφανος ὁ Βυζάντιος λέγει τάδε « Μολοσσῶν πρὸς Μεσημβρίαν οἰκέουσι Δωδωναῖοι. » (Ἐκαταῖος παρὰ Στεφ. Βυζαντίῳ). Διὸ καὶ ὁ Στράβων καταγράφει « Παρὰ τούτοις εἶναι τὸ Μαντεῖον » κτλ. Ἄρα μεταξὺ τοῦ Ἰπερβορείου τῆς Θεσπρωτίας καὶ τοῦ Μεσημβρινοῦ τῆς Μολοσσίας σημεῖον ἔκειτο ἡ Δωδώνη· διότι ἐνταῦθα συνέρχονται τὰ δύο σημεῖα ἐπὶ τῷ αὐτῷ, εἰς ἐν, οὕτω καὶ τὸ Μεσημβρινὸν τῆς Μολοσσίας ἐστὶ τὸ Ἰπερβορεῖον τῆς Θεσπρωτίας, ἦτοι συνέρχονται εἰς ἐν. Ἄρα ὡδ' ἐγκαθιδρυτὸν τὸν Πελοπόννησον τοῦ Τομάρου ἀπὸ τοσοῦτων ἤδη χρόνων περισπόμενον ποτὲ μὲν πρὸς τὰ ἄνω, ποτὲ δὲ πρὸς τὰ κάτω· καὶ ἄλλοτε μὲν πρὸς τὴν Μολοσσίαν ἀποκλίνοντα, ἄλλοτε δὲ πρὸς τὴν Θεσπρωτίαν καὶ Χαονίαν· οὕτω δὲ πολλὰκις κινδυνεύοντα ἵνα πάθῃ τὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν ἐνουπήῳ πάθημα.

§ Η΄. Ἄλλὰ ἵπως ἐλέγετο ἡ χώρα αὕτη τὸ πάλαι, καὶ πῶς ἤμαρ; καὶ εἰς ποῖον ἄκρον αὐτῆς ἔκειτο ἡ Δωδώνη καὶ ὁ Τόμαρος; λάβομεν ἀνὰ χεῖρας τὸν μῖτον τῆς ἐρεύνης καὶ μετ' ἐμβριθείας προχωροῦντες, θέλομεν ἐξέλθει τοῦ λαθουρίθου τούτου τῶν ἀποριῶν, ἐν αἷς ἀπὸ τίνος περισφιγγόμεθα.

Ἡ χώρα, ἐν ᾗ ἔκειτο ἡ Δωδώνη καὶ τὸ Μαντεῖον αὐτῆς, ἐλέγετο Ἐλλοπία καὶ οἱ κάτοικοι Ἐλλοπῆες· ἐλέγετο ὁμοίως καὶ Δωδωνία, κατὰ Διόδωρον (X΄. 72.), ὡς καὶ ὁ Τόμαρος Δωδωναῖα ὄρη κατ' Αἰσχύλον (ἰκέτ. στ. 249—259.) ἐπομένως καὶ οἱ κάτοικοι Δωδωναῖοι, καὶ ταῦτα πάντα διὰ τὸ σέβας τοῦ Δωδωναίου Μαντείου προήλθον τὰ ὀνόματα· ὅτι ὁμοίως ἐλέγετο Ἐλλοπία ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἑξῆς·

- » Ἔστι τις Ἐλλοποῖη πολυλήκτος ἢδ' εὐλείμων » (α)
- » Ἀρνεῖα μήλοισι καὶ αἰλιπόδεσι βόεσσιν »
- » Ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι, πολύρρηγες, πολυδοῦται, » (β)

(α) Καὶ ὁ Εὐστάθιος μαρτυρεῖ, ὅτι Ἐλλοπία ἐκαλεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων οὕτως λέγων « Δωδωναῖος Ζεὺς ὁ περὶ Δωδώνην... ἡ Ἐλλοπία κατὰ τοὺς παλαιούς ἐκαλεῖτο πρότερον. » (Εὐστάθιος Σχόλ. Ἰλιάδ. Π.) ὁ δὲ Φιλόχορος παρὰ Στράβωνι λέγει. « Καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὡςπερ τὴν Εὐβοίαν, Ἐλλοπιάν κληθῆναι » κτλ. —

(β) Ὁ στίχος οὗτος ἐλήφθη ἀπαράλλακτος ἐξ Ὁμήρου Ἰλιάδος I. στίχ. 154. —

Ζαβαρίνας, ἵνα ποτιζῆται ἐξ αὐτῆς ἡ ὠραία ἐκεῖνη πεδιάς· ἀλλ' οἱ τότε μηχανικοὶ τοῦ Σατραπόου ἀπεκόλουσαν αὐτὸν εἰπόντες ὅτι θέλει πνιγῆ σύμπασα ἡ πεδιάς αὕτη. Ἐπειδὴ δ' ὁ Ἄλῃ πασῶς συνήθεος, ὅπως ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἤδη, δι' ἀγγαρεῶν ἐπεχειρεῖ τὰ δημόσια ἔργα καὶ μάλιστα διὰ βασιάνων τῶν χριστιανῶν, πιθανόν, νομίζω, ὅτι ἐκ τίνος εἰσιγήσεως τοιαύτης πρὸς διάσωσιν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῶν βασιάνων προήλθε τὸ κώλυμα τῆς ἄλλως τε λίαν ὀφελίμου διώρυγος ταύτης. Τὸ ὄνομα Παμβωτίως λίαν ἀρχαῖον, φαίνεται ἔχον σχέσιν καὶ τῷ τῶν Ἀθηναίων Παμβωταδῶν παρ' Ἀρποκρατίων (ἐν λέξ. Παμβωτ.) « Παμβωτάδειος· Δημοσθένης ἐν τῷ « πρὸς Νικοστράτον. Παμβωτάδει τῆς Ἐρεχθίδος δῆμος. » Δὲν εἰξεύρω ἂν ἐκ τῆς ἀδδραχμίας ὀνομάσθησαν Παμβωτάδει σκωπτικῶς, ὡς οἱ Λίξωνες διὰ τὸ βάραθρον αὐτῶν ἤθος ἐσκώπωντο (Ἀρποκρατ. ἐν λέξ. καὶ Μ. Ἐτυμολ. ἐν λέξ. Λίξωνεῦσθαι.) καὶ Ἄλαιοι κατὰ Στάτιον οὕτως περὶ αὐτῶν γράφοντα.

« *venit atrox Alaeus, et olentis arator hymetti.* » (Θήβ. 12 β. 632.)

Καὶ εἰκὸς ἐστίν, διότι οἱ χωρικοὶ ἢ δημόσιοι αἰετοὶ τραχεῖς, ἀγροῖκοι καὶ παμβωταῖοι εἰσὶν λίμνη ὡς ἡ τῆς Ἡπειρωτικῆς Ζαβαρίνας ὑπῆρχε καὶ ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ, κατὰ Διόδωρον, ἐν τῇ « ὀρχόμενος προῖων εἰς τὸ μέσον, καθάπερ ὑπὸ τινος βίας κατασπᾶται » κτλ. (Διόδ. Σικελ. Βιβλ. β'. Κεφ. β'. σελ. 493: ἐκδ. Λειψ. 1829.). Τὸ αἴτιον τῆς κατασπᾶσεως ταύτης ἐναπόκειται εἰς τοὺς φυσικοὺς ἢ ἐρμηνεύσασθαι διὰ καὶ δὲν λέγομένον τι περὶ τούτου ἐνταῦθα. Παρὰ τὴν λίμνην τῆς Ζαβαρίνας ἐθεμελιώσαν ὁ Νεοπτόλεμος τὴν βασιλείου αὐτοῦ ἔδραν πρὸς ποῖον ὄμως αὐτῆς μέρος καὶ πόσους σταδίους μακρὰν, δὲν εἶναι δυνατόν μετὰ θετικότητος νὰ διαθεβωσιώσωμεν. Ἐνταῦθα ἐνδυναμωθείς τῷ χρόνῳ ἐπεχειρήσε καὶ ἐπιδουρᾶς ὁ Ἀχιλλεΐδης οὗτος, ὡς εἴθισται τοῖς καιροῖς ἐκεῖνοις· καὶ δὴ ὁ Πανσανίας ἀναφέρει τὴν κατὰ Δελφῶν, ὡς ἐξῆς: « ἔοικε δὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς ὑπὸ ἀνθρώπων ἐπιθεβουλεύσασθαι πλείστον ἤδη· οὗτος τε ὁ Εὐβοεύς ληστὴς, « καὶ ἔτεσιν ὕστερον τὸ ἔθνος τῶν Φλεγυῶν, ἐπὶ δὲ Πύρρος ὁ Ἀχιλλεΐδης ἐπεχειρήσεν αὐτῷ » (Φωκ. Βιβλ. 1. VII. 4. 2.) Ἄλλὰ καὶ ἐν Δελφοῖς ὁ ἐπιχειρηματίας οὗτος εὔρε τὸ τέλος τῆς ζωῆς αὐτοῦ φρονεθέντος κατὰ διαταγὴν τῆς Πυθίας, ὡς λέγει Πανσανίας « Πύρρον δὲ τὸν Ἀχιλλεΐδης ἢ Πυθία προσέταξεν ἀποκτείνειν « Δελφοῖς. » (Ἄττικ. Βιβλ. α. XIII. 9. 15.). Καὶ ὡς φαίνεται μὴ δυνήθεις νὰ κατορθώσῃ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ συνελθόντες ἐπὶ τέλους παρὰ τῶν Δελφῶν· καὶ οὕτως ἀπέτισε τὰ ὀφειλόμενα τῷ Πριάμῳ· φιλεῖ γὰρ ἡ τύχη αἰετὰ ἀνταμειβεῖν τοῖς αὐτοῖς τοὺς ὑπερβαλλόμενους τῶν ἀνθρώπων· λέγει δὲ Πανσανίας. « Νεοπτόλεμος γὰρ τῷ Ἀχιλλεΐδῳ ἀποκτείναντι Πριάμον ἐπὶ τῇ ἐσχάρᾳ τοῦ Ἐρεκίου συνέπεσε καὶ αὐτὸν ἐν Δελφοῖς πρὸς τῷ βωμῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀποσφαγγῆναι καὶ ἀπὸ τούτου τὸ παθεῖν ὁποῖόν τις « καὶ ἔδρασε « Νεοπτόλεμος Τισυρ ὀνομάζουσι » (Μεσσην. Βιβλ. Δ'. XV. 44. 5.). Ἀπέσφαξε δ' αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπως ἐκτίθειεν ὁ περιγηγῆς τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ κόσμου ὡδὶ « Θεάσαιο δ' ἂν ἐνταῦθα καὶ ἐστίν, ἐφ' ἣ Νεοπτόλεμος τὸν Ἀχιλλεΐδῳ ἰερέως ἀπέκτεινε τοῦ Ἀπόλλωνος » (Φωκικ. Βιβλ. X. XXI V. 4. 5.). Ἐν Δελφοῖς ὑπῆρχε καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ, « καὶ οἱ κατὰ ἔτος ἐναγίζουσι οἱ Δελφοὶ » (Φωκικ. ἐνθ' ἀνωτ.). Ἀξία δὲ σημειώσεως φαίνεται ἡ διαγωγὴ τοῦ Νεοπτόλεμου πρὸς τὸν Δία τῆς Δωδώνης, παρ' ᾧ ὄψετο φέρων ἀκροθίνια Τρωάθεν, ἐν ᾧ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα τῶν Δελφῶν ἐπεχειρεῖ Ἰεροσυλίαν. Κατ' ἐμὴν γνώμην ὁ Νεοπτόλεμος ἐσέβετο τὸν Δωδωναῖον Δία, καθὸ προστάτην τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ· διότι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἀχιλλεΐδης πρὸς τὸν Θεὸν τούτον ἀπεινετο προσευχόμενος.

» Ζεῦ Ἄνα, Δωδωναῖε, Πελασγικῆ, Τηλόθι ναίων
» Δωδώνης μεδέων δυσχεμερέου ἄμφι δὲ Σελλοῖ
» Σοὶ ναίουσι, ὑποφῆται, ὀνιπόποδες χαμαιῆναι. »
Ομηρ. Ἰλιάδ. II. 233.)

Ἄλλως τε δὲ Θεῷ, ᾧ τινι οὐ λατρεύει τις, οὐδὲ προσκυνεῖ, οὐδ' ἔχει τέλος πάντων ὑποχρεώσεις τινὰς πατρογονίας ἀκροθίνια Τρωάθεν δὲν εἰσμπορεῖ νὰ προσφέρει. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ τὸν ἱερὸν ἄφρον τοιαύτης θεότητος δὲν δύναται νὰ θίξῃ τις ὁσάντις ἰδιόζων σέβας ὀφείλει πρὸς αὐτήν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νεοπτόλεμου ἐπίτροπος εἰς τὸ βασιλείου μέχρις ἐνηλικιότητος τῶν τέκνων αὐτοῦ ἔμεινε ὁ συνετός Ἐλενος κατὰ Πανσανίαν « Τὰ σ'

» ἐς Ἐλενον τὸν Πριάμου δεδήλωκεν ὁ λόγος ἤδη μοι, μετὰ Πύρρου τοῦ Ἀχιλλεΐδῳ αὐτὸν ἔλθειν ἐς Ἡπειρον, καὶ ἐπιτροπῆσαι τε τοὺς Πύρρου παῖδας συνοικουντα Ἀνδρομάχῃ, καὶ τὴν Κεστρίνην καλουμένην ἀπὸ Κεστρίνου τοῦ Ἐλενοῦ λαβεῖν τὸ ὄνομα. » (Κορινθ. Βιβλ. Β' ΧΧΙΙΙ. 67.) Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Ἐρμιόνης τῆς Μενελάου ὁ Νεοπτόλεμος οὐδένα υἱὸν εἶχεν ἀπὸ δὲ τῆς Ἀνδρομάχης, συζύγου τοῦ περιφήμου Ἐκτορος, ἦν αἰχμάλωτον εἶχεν παρ' ἐαυτῷ καὶ ἐν Ἡπειρῷ συμπεριέλαβεν ἐν τῷ ἐαυτοῦ γυναικονίῳ (χαρῆμ. Τουρκιστί) ἀπέκτεινε τρεῖς υἱούς, ὡς λέγει Πανσανίας ἐν τοῖς δὲ « Καὶ οἱ παῖς ἐκ μὲν Ἐρμιόνης ἐγένετο οὐδεὶς, ἐξ Ἀνδρομάχης δὲ Μολοσσὸς καὶ Πίελος καὶ νεώτατος ὁ Πέργαμος· ἐγένετο δὲ καὶ Ἐλένω Κεστρίνος· τούτου γὰρ Ἀνδρομάχῃ συνώκησεν ἀποθανόντος ἐν Δελφοῖς Πύρρου. » (Ἄττικ. Βιβλ. Α'. XI. 1. 2.) Ἐλένω δὲ μετὰ τὸν θάνατον Μολοσσὸς ἔλαβε τὴν ἀρχὴν, ἐξ οὗ καὶ ἡ Μολοσσία ἔλαβε τὸ ὄνομα « Ἐλένω δὲ, ὡς ἐτελεύτα, Μολοσσῶ τῷ Πύρρου παραδόντος τὴν ἀρχὴν, Κεστρίνος μὲν σὺν τοῖς ἐθέλουσιν Ἡπειρωτῶν τὴν ὑπὲρ Θυάμιν ποταμῶν χώραν ἔσχε. Πέργαμος δὲ διαβᾶς εἰς τὴν Ἀσίαν Ἀρειον δυναστεύοντα ἐν τῇ Τευθρανίᾳ, κτείνει μονομαχίᾳ σπαντα οἱ περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ τῇ πόλει τὸ ὄνομα, ἔδωκε τὸ νῦν ἀπ' αὐτοῦ καὶ Ἀνδρομάχης (ἠκολούθει γὰρ οἱ) καὶ νῦν ἐστὶν ἠρῶν ἐν τῇ πόλει. Πίελος δὲ κατέμεινε αὐτοῦ ἐν Ἡπειρῷ, καὶ ἐς πρόγονον τούτου ἀνεβαίνειν Πύρρος τε ὁ Δικαίδου καὶ οἱ πατέρες, ἀλλ' οὐκ ἐς Μολοσσόν. » (Ἄττικ. Βιβλ. Α'. XI. 2. 3. Διατηρήθη δὲ ἡ διαδοχὴ τῶν βασιλέων μέχρι Κασσάνδρου ἄνευ διακοπῆς κατὰ Διόδωρον λέγοντα « οἱ δὲ χωρισθέντες τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς τὰς πατρίδας καταστασιασαν ἀπόντα τὸν βασιλέα, καὶ κοινῷ δόγματι φυγὴν αὐτοῦ καταγόντες, πρὸς Κασσάνδρον ἐποιήσαντο συμμαχίαν· ὑπερ οὐδέποτε γενέσθαι ἑθασίλευσε τῆς χώρας· αἰετὰ γὰρ πατρὸς διαδεχόμενος τὴν δυναστείαν ἐναπέθνησκε τὰς βασιλείας μέχρι τῶν δὲ τῶν καιρῶν » (Δ. Σικελ. Βιβλ. XIX. 36. σελ. 474. τόμ. V. τῆς ἐν Λειψίᾳ ἐκδ. Τάουχ 1829.).

(ἔπειτα συνέχεται).

ΔΗΜΩΔΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΑ. (*)

Ὁ μελετῶν τὰ διάφορα τῆς δημώδους φιλολογίας εἶδη, ἂν, ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἔξομασι ἀνεύρισκῃ ποίησιν ἀρξενωπῆν, ὑψηλὴν τὰ πλείστα, πάντοτε δὲ ἀβίαστον καὶ φυσικὴν ἂν ἐν ταῖς παροιμιαῖς θαυμάσῃ τὴν Λακωνικὴν καὶ μεμετρημένην ἔκφρασιν, δι' ἣς ἀποδίδονται ἀξιώματα ἐμβροθέστατα φιλοσοφίας πρακτικῆς ἂν ἐκτιμᾷ τὸν ἐν τοῖς παραμυθίοις περιωθέντα ἄφρονον μυθολογικὸν πλοῦτον, ἐνούμενον πάντοτε μετὰ θαυμαστῆς ἀρελείας ἐκφράσεως καὶ διαλόγου γοργοῦ καὶ φυσικωτάτου· ἐν ταῖς δημοτικαῖς αἰνίγμασι χαίρει βλέπων τὸν λαόν, οὗ τὴν φαντασίαν ἀπεθαύμασεν ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἔξομασι, τὴν συνετὴν πείραν ἐν ταῖς παροιμιαῖς, καὶ τοῦ νοῦς τὴν γονιμότητα περὶ τὴν εὔρεσιν καὶ τὴν τῶν μύθων πλοκὴν ἐν τοῖς παραμυθίοις, χαίρει λέγοντες, βλέπων αὐτὸν παίζοντα καὶ χαριεντιζόμενον, καὶ εἰς ἐλαφρὰς πνευματικὰς ἀσκήσεις ἡδέως ἐνίστη κατατρίβοντα τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ.

Ὁ λαὸς ὁ Ἑλληνικὸς οὐ μικρὸν ἐνασμενίζεται εἰς τὰς πνευματικὰς ταύτας παιδιὰς, ὧν τὴν ζήτησιν « οὐκ ἄλλοτριαν φιλοσοφίας » ἠγόρευτο καὶ οἱ παλαιοί. (**) Ἄν δὲ ἐκ τῶν πολλῶν παραλλαγῶν, καὶ τῆς ἀπανταχῶς τῆς Ἑλλάδος διατηρήσεως

(*) Ἡ παρούσα πραγματεία ἐβραβεύθη ἐν τῷ Ζωγράφειῳ Φιλολογικῷ τοῦ παρόντος ἔτους διαγωνίσματι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου. ΔΗΜ. ΑΝ. ΕΠΘ.

(**) Κλέαρχος παρ' Ἀθηναίῳ X § 86. σελ. 457.

ἀπάντων σχεδὸν τῶν σωζομένων μέχρι τοῦ νῦν αἰνιγμάτων, ἀσφαλῆς δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν συμπέρασμα, οὐ μόνον ἀπὸ τῶν ἀρχαίων Χρόνων φιλεῖ περὶ τὴν ζήτησιν τῶν αἰνιγμάτων νὰ καταγίνηται, ἀλλὰ καὶ πλείστα αἰνίγματα ἀρχαῖα καὶ ἐκφράσεις αἰνιγματώδεις πιστῶς μέχρι τοῦδε διετήρησε· διότι ὡς γνωστὸν, ἐν τῇ συγκριτικῇ φιλολογίᾳ τεκμηρία ἀλάθητα τῆς ἀρχαιότητος ἰδέας τίνος ἢ μύθου ἢ λέξεως θεωροῦνται αἱ πολλαὶ παραλλαγαὶ καὶ ἡ εἰς τύπους πολλοὺς διατήρησις αὐτῶν.

Οὕτω λοιπὸν τὰ αἰνίγματα, παραμύθια μὲν ἐν Τραπεζοῦντι, (1) παράγκουλα ἐν Κερκύρα, (2) νουώματα (3) δὲ ἡ εὔρεσά (4) ἢ καστράκλα ἐν τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι καλούμενα, ἀποτελοῦσι μίαν τῶν κυριωτέρων διακεκασμένων τοῦ λαοῦ. Προτεινοῦσιν αἰνίγματα λέγοντες « Παίζομε τὰ καστράκλα; » καὶ παραδεχθέντες τοῦτο κἀνήνται κύκλω τῆς ἐστίας· τότε λαμβάνει ἑκαστος τέσσαρας πόλεις ἢ κάστρα ὡς κοινῶς λέγεται· ὁ μὲν τὴν Ἀνοβία, τὴν Κάτοβα, (5) τὴ Χιδ μετὰ τὰ κερᾶθια καὶ τὴν Κωνσταντινουπόλιν μετὰ τὰ μαργαριτάρια.

οἱ δ' ἄλλοι ἑτέρας τῆς ἐκλογῆς τῶν προτείνει δ' ἕκαστος τῷ παρακαθημένῳ αὐτῷ ἐν αἰνίγματι, ἂν δ' οὗτος δὲν κατορθώσῃ νὰ λύσῃ αὐτὸ ὑποχρεοῦται, οὐχὶ νὰ πῆ ἄλλην οἴνω κεκερασμένην, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἐποίουν, (6) ἀλλὰ νὰ πληρώσῃ διὰ μιᾶς πόλεως τὴν λύσιν, ἢν παρὰ τοῦ προτείναντος θ' ἀκούσῃ.

Τὰ αἰνίγματα τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ εἰς τρεῖς τάξεις δύνανται νὰ ταχθῶσιν· εἰς γρίφους, κατὰ τὸν ὀρισμὸν, ὃν διδίδε ὁ τοῦ Ἀριστοτέλους σχολιαστῆς, (7) εἰς κυρίως αἰνίγματα καὶ εἰς παραδόξους ἀλλ' εὐφρεῖς περιγραφὰς, ἐπὶ ἀντιθέσεων ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν στηριζόμενας, καὶ ἐπισκοτιζούσας τὴν ἰδέαν περὶ τῶν περιγραφομένων. Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἀγνοεῖ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν αἰνιγμάτων, ἅτινα λεξιγράφους νεολογικῶς, ἐλλείπει ἄλλου ὄρου ἀποκαλοῦμεν, ἥτοι τὰ μετὰ τὰς συλλαβὰς καὶ τὰ γράμματα μιᾶς λέξεως παίγνια, εἶδος γνωστὸν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν καὶ τοῖς Βυζαντινοῖς· εὐκόλως δὲ ἡ ἐλλειψὶς αὐτῆ ἐξηγηταί, διότι τὸ εἶδος τοῦτο τῶν αἰνιγμάτων ἀνήκει εἰς τὴν τεχνικὴν καὶ γραφομένην ποίησιν, ἐν ᾧ πάντα τῆς δημώδους φιλολογίας τὰ προῖοντα ἀπὸ στόματος παραδίδονται.

Ἐκτός δὲ τῶν ἀνωτέρω τριῶν εἰδῶν, μεταξὺ τῶν αἰνιγμάτων τακτέα καὶ τὰ ἐμμετρα λογιτικὰ προβλήματα, τὰ λογοπαίγνια, τὰ κορακιστικὰ καὶ τὰ καθαρογλωσσήματα, περὶ ὧν θέλομεν ἐκτενῶς ἐμιλήσει κατωτέρω.

Πρὸς ἐπεξήγησιν τῶν ἀνωτέρω περὶ αἰνιγμάτων ῥηθέντων, παραθέτομεν ἐνταῦθα αἰνίγματά τινα τὰ μὲν ἀνεκδοτά, τὰ δὲ ἐν ἄλλαις συλλογαῖς περιληφθέντα.

Τινὰ τούτων ὑπαινίσσονται πράξιν. Οὕτως ὁ ἰδὼν ἀρχαίως ἐλαιστρεβίον μηχανὰς δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν ἀκόλουθον κωμικὴν καὶ ξενότροπον αἰνιγματώδη ἀπόκρισιν, ἣν ἀπεκρίναντο γέρον Μανιλάτης ἐρωτώμενος τί εἶδεν εἰς τινὰ κόμην τῆς Μάνης ὅπου εἶχε πορευθῆ.

4.
Δυὸ στρουμπούκλαις,
δυὸ ἔαπλωτῆρες,
δυὸ ζουρλοὶ ἀπὸ τῆς χώρας
καὶ κτυποῦσαν καὶ βαροῦσαν
θάμναζα πῶς δὲν ἐσποῦσαν!

- (1) Μνημεῖα τῆς ἐν Πόντῳ δημοτικῆς ἐν Ἐπταλόφῳ (περιοδικῷ συγγράμματι Κωνσταντινουπόλεως) τ. I, τευχ. α. σ. 332.
- (2) Νεοελληνικὰ ἀνάλεκτα, τ. I, σελίς 493.
- (3) Νουώματα παρὰ Sanders, Das Volksleben der Neugriechen. 1844. σ. 242.
- (4) Πανδώρα, τ. XVI. σ. 288.
- (5) Ἀνοβία ἢ Γένουα (Genoua), Κάτωβα δὲ κατὰ παρήχησιν Ἰσως τοῦ Ἄνω-βα.
- (6) Πολυδύκα, VI, 407.—Ἄθην, X σ. 458.
- (7) Σχόλια εἰς Ἀριστοτέλ. σ. 308. « Γρίφος δὲ ἐστὶν οὐχ' ὡς ἐνοί φασιν, ταῦτόν τῳ αἰνίγματι· διαφέρεισι γὰρ ὅτι τὸ μὲν αἰνίγμα ὁμολογεῖ τις ἀγνοεῖν· τὸν δὲ γρίφον ἀγνοεῖ, δοκῶν ἐπισταθαι· οἶον: Ἐκτορα τὸν Πριάμου, Διομήδεος ἔκτανεν ἀνὴρ. (Ἀνθολογ. XVI, 48). Ἐνταῦθα δοκεῖ μὲν εἰδέναι τὸ ῥηθὲν, ἀγνοεῖ δὲ ὅτι Διομήδης ἦν ἀνὴρ ὁ Ἀχιλλεΐδης· ἐκεῖνη γὰρ ἔσχε μετὰ τὴν Βρυσηίδα. »

ἐνοῶν στρουμπούκλαις μὲν (ἐκ τοῦ στρόμπος, στρόμβος) τὰς ἄλλως λεγομένας σφουρίδας, ἐν αἷς τίθενται αἱ συντριβείσαι ἐλαῖαι, ἔαπλωτῆρες τοὺς μοχλοὺς, δι' ὧν αἱ σφουρίδες πιέζονται, καὶ ζουρλοὺς τοὺς ἐργαζομένους ἠητριβαρούς.

Ἴδου καὶ ἡ περιγραφή Χοίρου δρύσσοντος διὰ τοῦ βύργου τὴν γῆν:

2.
Τέσσεροι στέκονται,
δυὸ ἀγκρομαζοῦνται
δυὸ βιγγιλίζουσι,
ἕνας σκάφτει,
Κ' ἕνας ὀξοπίσ' ἐρχεῖται. 1)

Διὰ τὸν μύλον, ἢ μᾶλλον διὰ τὰ κινούμενα λιθάρια αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ ἀκόλουθον αἰνίγμα:

3.
Δυὸ βουβάλια δέρνονται
καὶ ἔγγάνουν ἄσπρο χῶμα. 2)

ἢ καὶ ἄλλως:

4.
γίλλαι μύριοι καταβαίνουσι,
καὶ οἱ δυὸ τοὺς ἀπανταῖουσι,
καὶ τοὺς κόβουσι τὸ κεφάλι,
καὶ τοὺς βγάζουσι τ' ὄνομα. 3)

Ἐπὶ ἀνθρώπου τρώγοντος λέγεται τὸ ἐπόμενον αἰνίγμα:

5.
Πέντ' ἀδελφια κουβαλοῦνε
οἱ μῦλοι ἀλέθουσι,
ἡ κυρὰ Μαριά σκουπίζει
καὶ ὁ Κανέλλος καταβάζει. 4)

Ἐν ἐτέρῳ δ' ὁμοίῳ καὶ ὁλόκληρος ἡ ἰδέα συμπληροῦται δι' εὐφροῦς λογοπαίγνιου:

6.
Πέντ' ἀδελφια τὸ ἀρπάζουσι
τριανταδυὸ σφουρί τὸ σπάζουσι,
μιὰ κοπέλλα τ' ἀγκαλιάζει
καὶ τ' ἐν Κῶ τὸ καταβάζει. 5)

Ἐν δὲ τῶν ὠραιοτέρων δημῶδων αἰνιγμάτων εἶναι τὸ περὶ γραφίδος καὶ γραμμάτων:

7.
Ποῦ εἶν' ἐκεῖνο τὸ πουλί ὅπου γεννᾷ π' τὴ μύτη
πῶχει φτερά καὶ δὲν πετᾷ, πῶχει μαῦρο σπίτι;
τρεῖς τὸ κρατοῦν ὄντας γεννᾷ, μ' ἀλήθεια πρῶτα πίνει,
Καὶ τὰ πουλάκια ὅπου γεννᾷ ὀπίσω του τ' ἀφίνει.
καὶ τὰ πουλάκια ὅπου γεννᾷ ἀνθρωπινὰ λαλοῦνε,
ἄλλοι τ' ἀκούν ὄντας λαλοῦν, ἄλλοι δὲν τ' ἀκούουσιν. 6)

- (1) Τοῦτο καὶ ἄλλως ἐν Μάνῃ φέρεται: ἕνας μπροστὰ σκάφτει, τέσσεροι τὸν κρατοῦνε, κ' ἕνας παίξει τὸ τσαφαρί.
- (2) Βλ. Δελέκου, Δημοτικ. ἀνθολογία. 1852 σ. 40. 1868 σ. 473.—Ἐφημερ. Φιλομαθ. ἔτος XVI σ. 4674.—Πρὸς Νεοελληνικ. ἀνάλεκτα. Τόμ. 1 σ. 195. ἀρθ. 9. 43.—
- (3) Μῦλος.—κόκκοι σίτου, τροχοὶ τοῦ μύλου· σίτος ἄλευρον.
- (4) Πανδώρα, 1865 τ. XVI σ. 288.—Πρὸς Δελέκου, Δημοτ. ἀνθολογία. 4868, σ. 472. Νεοελλην. ἀνάλεκτ. τ. I. σ. 225 ἀρ. 478.
- (5) Πέντε δέκα κουβαλοῦνε, δεκοχτὼ σφουρολογοῦνε κ' ἡ κυρὰ Μαριά σκρῖνει, ἄνω κἀρι κἀτω κἀρι, ζέβνιο ζερβενοκἀρι.
- (6) Νεοελλην. ἀνάλεκτ. I. σ. 246 ἀρ. 432.
- (7) Πανδώρα τ. IX. σ. 120—Νεοελλην. ἀνάλεκτ. τ. I. σ. 209. ἀρ. 94.—Πρὸς Sanders, Das Volksleben der Neugriechen. 1844 σ. 234. 236.—Νεοελλ. ἀνάλεκτ. τ. I. σ. 243 ἀρ. 285.

Μαῦρο ἄλογο σ' ἐκίμπον ἄσπρο τρέχει
τρεῖς τὸ κρατοῦν

Ἐκτὸς τούτων καὶ ἕτερα πλείστα ὑπάρχουσιν αἰνίγματα ἐκ τῶν ὑπανισσομένων πράξιν, ἐξ ὧν ὀλίγα εἶτι δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ παραθέσωμεν :

- 8. Ἀναβαίνει, καταβαίνει καὶ χωρὶς νὰ τρώῃ παχαίνει μοναχὰ στριφογυρίζει Κ' ἢ κοιλιτσα τῆς γεμίζει. (1)
9. Ἐχω ἓνα πρᾶμμα 'ποῦ κάτω 'πάει γελώντας, καὶ ἀπάνω ἀναβαίνει κλαίοντας. (2)
10. Ἐχω τέσσαρες ἀδελφάδες, δύο μικραὶς καὶ δύο μεγάλας ἢ μεγάλας κυνηγοῦν παῖς μικραὶς καὶ ποτὲ δὲν ταῖς πιάνουν. (3)
11. Κόκκινος φράγγος ἔργεται μὲ τὴν χρυσοῦ καμπάνα καὶ τὴν καμπάν' ἀναχτυπᾷ καὶ τοὺς νεκροὺς σηκώνει. (4)
12. Τεσσαραπῶδες ἔργεται διπόδης καταβαίνει, λαγουδοτόμαρο βαστεῖ, κόκκινο αἷμα φέρνει. (5)
13. Κρεάτινο σουγλὶ καὶ σιδερένιο κρέας. ὁ οὐρανὸς ἀποκαλεῖται «Συκίτσα κακανέβατη» (= δυσανάβατος) ἢ ὁποία «τὴν νύχτα κάνει σῦκα.» Περὶ ἀμπέλου φεροῦσης βότρως, λέγεται:
14. Ἄσπρα, λάγια πρόβατα καὶ ζύλιος τσοπάνης. (6)
15. Σγουμπὸς ὁ πατέρας, Καλὸ τὸ παιδί, ζουρλὸ τ' ἀγγόνι. (7)
16. Νεκρὸς σαβανωμένος,
δύο τὸ θεωροῦν. —Βλ. καὶ αὐτ. σ. 244 ἀρ. 286.
Τρεῖς τὴν κρατοῦν ὄντας γενεᾷ μαῦρα τὰ κάνει τὰ πουλιά Σ' οὐλον τὸν κόσμον πάνε.
(1) Ὁ κλώστης. Νεοελλ. ἀνάλ. I. σ. 215 ἀρ. 127.
(2) αὐτ. σ. 226 ἀρ. 187.—Ὁ σίκλος, χαλκῆ ἀντλία, ἥτις κατεργασμένη συγκροτεῖται εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ φρέατος καὶ ἀναπέμπει ἕχον μεταλλικόν, ὅταν δ' ἀνέρχεται πλήρης, βεῖε τὸ ὕδωρ ὡς δάκρυα.
(3) Τροχοὶ ἀμάξης (αὐτ. τ. I. σ. 227 ἀρ. 191).
(4) αὐτ. σ. 208 ἀρ. 86. Ἄλεκτορ. Χρυσὴ καμπάνα αἰ πέτε ρυγες καὶ νεκροὶ οἱ Κοιμώμενοι, κόκκινος δὲ φράγγος λέγεται διὰ τὴν ἐρυθρὰν αὐτοῦ λοφίαν.
(5) Ἀγωγιάτης, ὁδηγὸν ζῶον φορτωμένον μὲ ἄσκούς πλήρεις οἴνου παραλλαγὴν τούτου βλ. ἐν Σακελλαρ., Κυπριακ. τ. Γ'. σ. 135.
(6) Ἐφημερίς τῶν φιλομαθῶν ἐτ. XVI ἀρ. 687. σ. 1674—Νεοελλ. ἀνάλ. σ. 210 ἀρ. 96.
(7) Πρὸβλ. Νεοελλ. ἀνάλεκτα. τ. I. σ. 203 ἀρ. 56.
Στραβολομαιμασμένη μάνα καὶ μαλαμαματένια κόρη καὶ δαιμονισμένη ἐγγόννη. καὶ σελ. 251 ἀρ. 332.

- 17. Τοῦρνά μου πελεκητὴ μαρμαρένια καὶ χυτὴ 'πάει τὸ θερὸ νὰ πιῇ οὔτε τὸ θερὸ χορταίνει οὔτ' ἢ γούρνα 'λιγοστεύει. (1)
18. Ὁ δὲ καπνοδόχος ὡς ἀράπης:
Σ' τὰ κεραμίδια μας ἀπάνω εἶν' ἓνας ἀράπης, καὶ βαστᾷ καὶ μὲ ταμποῦκα καὶ φουμάρι. (2) ἢ γλωσσα ὡς « γλυκὸ ἀπδόν » κελαδοῦν εἰς « φιλιδισένιο περιβόλι » (3) ἢ βελόνη ἐν ἐτέρῳ δημοτικῷ αἰνίγματι ὑποτίθεται λέγουσα:
19. Ἐγὼ εἶμαι γυμνὴ καὶ τὸν κόσμον 'ντύνω. (4)
20. Ἡ δὲ κρησάρα ἢ τὸ κόσκιον ἐν ἐτέρῳ αἰνίγματι τῆς Τραπεζοῦντος:
21. Ὁποῖος τὴν κάνει, τὴν κάνει γιὰ πούλημα, ἐκεῖτος 'ποῦ τὴν ἀγοράζει δὲν τὴν μεταχειρίζεται, κ' ἐκεῖτος 'ποῦ τὴν μεταχειρίζεται δὲν τὴ βλέπει. (5)
22. Βαρεῖναι 'σάν τὸ σίδερο, γλυκὸ 'να 'σάν τὸ μέλι, μήτε 'στὸ ζῦγι πιάνεται, μήτε 'στὸ ζῦγι 'μπάνει. (6)
23. Στέκ' ἢ μούλα μουλωμένη καὶ μιλοῦν τὰ 'σωθικά της. (7)
24. Ὁ ξερὸς βαστᾷ τὸν ψημένονε. (8)
25. Εἶν' ἓνα πρᾶμμα' λαιμὸ ἔχει καὶ λαιμὸ δὲν ἔχει, μεριά ἔχει καὶ ποδάρια δὲν ἔχει. (9)
26. Μὲ κεφάλι δίχως πόδια, μήτε 'ψάρι, μήτε 'φίδι.
27. Χιλιτρούπητο λαγῆνι, τὸ νερὸ του δὲν τὸ χύνει.
28. Χίλιοι μύριοι καλογέροι, 'ς ἓνα τραπέζι κάθονται
(1) Πρὸβλ. αὐτ. σ. 202 ἀρ. 47. ἔνθα ἀντὶ θερὸ φέρεται κοῦ-θακας (;) καὶ ἀντὶ 'λιγοστεύει, σγουραίνει.
(2) αὐτ. σ. 223 ἀρ. 172.
(3) αὐτ. σ. 215 ἀρ. 126. αἰνίγμα Χίου.
(4) αὐτ. σ. 202 ἀρ. 49.
(5) αὐτ. σ. 242 ἀρ. 275.
(6) αὐτ. σ. 198 ἀρ. 26 αἰνίγμ. Σικόνου.
(7) Οἰκία καὶ οἱ κάτοικοι' μούλα (=ἡμίονος), μουλωμένη =σιγῶσα.
(8) Οἶκος, κέραμον.
(9) Νεοελλ. ἀνάλεκτα τ. I. σ. 206 ἀρ. 74.

- καὶ ποτὲ δὲ μαλόουνε. 29.
Ὁ γεγραμμένος χάρτης: Ἄσπρος κάμπος μαῦρα γίδι. (1)
Καὶ τέλος ὁ κοχλίας ἐν αἰνίγματι τῆς Χίου:
30. Ἐνα πρᾶμμα ἦτο, Καὶ τί θάμμα ποῦτο! κέρατα εἶχε, βοῦδι δὲν ἦτο, καὶ τί θάμμα ποῦτο! σαμάρι ἐφόρει, γάδαρος δὲν ἦτο, Καὶ τί θάμμα ποῦτο! (2)
Τινὰ πάλιν τῶν δημοθῶν αἰνιγμάτων ἐκφράζονται κατ' ἐρω-ταπόκρισιν ἢ διηγηματικῶς, ὡς:
31. —'Υγέ μ' ὕγέ μ' ὅπου θὲ νὰ πῆς; —Τρουμπέτα σέ, ντὸ ἐρωτῆς; (3)
32. Μ' ἔστειλ' ἢ μάνα μ' γιὰ νερὸ κ' ἀπάντῳ ἓνα θερὸ, φοβερὸ καὶ τρομερὸ, πούχε πέντε κεφαλάς, καὶ τέσσαρας ἀναπνοάς, χέρι πούια εἴκοσι, καὶ 'νύχια ἑκατό. (4)
33. Ἄνδρας μὲ ἄνδρα κάμνει το, γυναῖκα μ' ἄνδρα κάμνει το, γυναῖκα μὲ γυναῖκα δὲν κάμνει το. (5)
34. Οὐλ' ἡμέρα τύλι τύλι, καὶ τὸ βράδι 'ξαπλωτῆρι. (Κλίνη.)
35. Τὸ δένω καὶ περπατεῖ τὸ λυῶ καὶ στέκει. (Ποιμενικὸν πῆδιλον.)
36. Κανατάκι πῆλινο, πῆλινο ξεπήλινο ἀπὸ γαρμεδὸ γαρμίζεται, πέφτει καὶ δὲν σοκίζεται. (6)
37. Ἦντα ἦντα φουσακ! (Κρόμμυμον.)
38. Ἄς κοπῆ τὸ μαλλικρό, ποῦ κρέμαται μέσ' 'ς τὸ δεντρό! (Κυδώνιον μῆλον.)
(1) Πανδώρα τ. XVII σ. 24.
(2) Νεοελλ. ἀνάλεκτα σ. 202 ἀρ. 50 πρὸβλ. καὶ σ. 220 ἀρ. 157.
(3) Καπνοδόχος καὶ καπνός. Τραπεζοῦντιον. βλ. ἐπτάλοφον 1870 τευχ. Α'. σ. 336.
(4) Δύο παραλλαγὰς τοῦ αἰνίγματος τούτου βλ. ἐν Ἄθ. Σακελλαρίου, Κυπριακὰ τόμ. Γ'. σ. 134 καὶ ἐτέρας τέσσαρας ἐν Νεοελλ. ἀνάλεκτ. σ. 241 ἀρ. 272—274. σ. 249 ἀρ. 320.
(5) Νεοελλ. ἀνάλ. σ. 216 ἀρ. 133.
(6) Ὄφις. Παραλλαγὴν βλ. παρὰ Sanders. σ. 336.

- Ἄλλα στηρίζονται ἐπὶ ἀντιθέσεων, ἔχουσιν σχέσιν πρὸς διήγημα, ὅπου ἀγνοοῦν τὴν ἀδυνατεῖ νὰ λύσῃ τὸ αἰνίγμα' ὡς:
39. —Πῆγα καὶ τῆς εἶπα νᾶρθῃ καὶ μοῦ εἶπε πὼς θάρθη ἂν δὲν ἔρθῃ, καὶ ἂν ἔρθῃ δὲν θάρθη.
Ἐν ᾧ ὑποτίθεται ὑπερέτης ἐραστοῦ λέγων αὐτῷ εἴτι ἢ ἐρωμένη του θὰ ἔλθῃ ἂν δὲν ἔλθῃ ὁ σύζυγός της, καὶ δὲν θὰ ἔλθῃ ἂν θὰ ἔλθῃ οὗτος. καί:
40. Ἄδελφὲ ἀπὸ πατέρα καὶ παιδί τῆς γυναικός μου, σὺσε 'πέσε τοῦ πατρός μου, ὅτι ἦλθεν ὁ υἱός του κί' ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικός του.
Τὸ αἰνίγμα τοῦτο, ληφθὲν ἐκ χειρογράφου ἰατροσοφικοῦ, ἀναφέρεται εἰς παραμύθιον, ὅμοιον τῷ μύθῳ τοῦ Οἰδίποδος.
Τὰ αἰνίγματα, ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται εἰσὶν ἅπαντα σχεδὸν ἐστιχοῦρημένα. Τὸ μέτρον αὐτῶν ἐστὶ συνήθως διμετρον τροχαϊκὸν ἀκατάληκτον ἢ καταληκτικόν ἢ διμετρον ἰαμβικὸν ἐπίσης ἀκατάληκτον ἢ καταληκτικόν ὁ τελευταῖος εἶδος ἀποβαίνει πολ-λάκις χαλαρὸς ἢ ὑπέμετρος ἰκανὰ δὲ αἰνίγματα σεροῦνταιμέτρον.
Μεταξὺ τῶν αἰνιγμάτων τακτέα καὶ τὰ ἕμμετρα ἀριθμητικὰ προβλήματα, ὧν ἐν ἀρχῇ ἐμνήσθημεν, καὶ οἱς ὁμοιάζουσι πολλὰ τοιαῦτα ἕμμετρα ἀρχαῖα προβλήματα, περιλαμβανόμενα ἐν τῇ Παλατινῇ ἀριθμολογίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραμμάτων. Πολλὰ τούτων ἔχουσιν ὁμοιότητα πρὸς γρίφους, ὡς:
Ἡ μάνα τῆς μάνας σου, ἢ παθερὰ τοῦ κυροῦ σου καὶ ἢ βικὰ ἢ στετέ σου, πόσα 'φιλία ἔχουσιν; (1)
Ὅπου ἕκαστος ἐκ πρώτης ὕψους νομίζει ὅτι εἶναι τὸ πραγματικὸν τῶν ὠτων ἄθροισμα, ἀπατώμενος ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀναφερομένων προσώπων, ἅτινα εἶναι ἐν καὶ μόνον, κατὰ τὰς διαφόρους πρὸς τὴν οἰκογένειαν σχέσεις ἐξεταζόμενον. καὶ
Γερανοὶ ἔργουντ' ἀπὸ πέρα. —μὴ θάρρεις πὼς εἶν' πολλοί.— ἓνας σέρνει δύο ὀμπρός του, κί' ἄλλος δύο 'πίσω του, κί' ἄλλος ἓνα 'μπρός του κί' ἄλλον 'πίσω του.
ἐν ᾧ οἱ γέρανοι εἰσὶ μόνον τρεῖς. Καὶ
Μιὰ μάνα μὲ τὸ παιδί της, κί' ἄλλη μὲ τὸ παιδάκι της, βάλαν ψῆσαν ἐξ αὐγὰ, κ' ἔφαγε καθένας δύο.
Πόσ' αὐγὰ ἦσαν 'ς τὸ τηγάνι; πὼς τὰ μοιραστήκανε; (2)
ἐπειδὴ ἦσαν μῆτηρ θυγάτηρ καὶ ἐγγονος, τρεῖς δηλαδὴ πρόσωπα καὶ οὐχὶ τέσσαρα, ὡς ἐκ πρώτης ὕψους ἤθελέ τις ὑποθέσει, ὁ λογαριασμός εἶναι ἀκριβής.
Ἐτερα εἰσὶ καθαρῶς ἀριθμητικὰ ἢ ἀλγεβρικὰ προβλήματα. Τινὰ τούτων ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ Καζαμία Γκαρπολίη διὰ τὸ ἔτος 1852, τὰ δὲ λοιπὰ εἰσὶν ὕλως ἀνέκδοτα. Τούτων τὰ πλείστα ἐλήφθησαν ἐκ τῆς κατὰ τὸ 1568 τὸ πρώτον ἐκδοθείσης ἀριθμητικῆς τοῦ Γλυζωνίου, ἥτις, κατὰ τὸν κ. Σάβαν, «ἐπὶ πλέον τῶν δύο ἑκατονταετηρίδων συνεχῶς ἀνατυπούμενη, ὑπῆρξε τὸ μόνον βοήθημα διὰ τοὺς θέλοντας λαβεῖν ἰδέαν ἀριθμη-
(1) Ἄθ. Σακελλαρίου, Κυπριακὰ τ. I. σ. 134.—Βλ. καὶ Νεοελλ. ἀνάλεκτα τ. I. σ. 208 ἀρ. 88.
(2) Τοῦτο καὶ ἄλλως λέγεται: Ὁ παπᾶς κ' ἢ παπαδιά, ὁ Νικόλας κ' ἢ Μαριά, βάλαν ψῆσαν ἐξ αὐγὰ κ' ἔφαγε καθένας τρεῖς. κλπ. Νικόλας δὲ καὶ Μαριά εἶναι τὰ ὀνόματα τοῦ παπᾶ καὶ τῆς παπαδιάς.

και διατηρείται αρκετά καλά. Τὸ δὲ τέκνον των εἶναι παιδίον ἑπταετής, πιδῶν ἀκαταπαύτως καὶ κτυπῶν πᾶν τὸ προστυγ-
χάνον, φαίνεται δὲ ἐστενοχωρημένον ἐν τῷ πανταλονίῳ του· ὁ
παῖς οὗτος εἶναι ἀσχυμος, καὶ ὥσει μὴ ἤρκει τούτο, ἰσχυρογνό-
μων, καταδότης καὶ ἀπειθής. Ὁ κύριος Ἀλέκος δύναται νὰ κα-
ταταχθῆ μεταξὺ τῶν φοβερῶν παιδίων, διότι εὐτύχημά του θεω-
ρεῖ νὰ λέγῃ καὶ ἐπαναλέγη πράγματα ἀρκοῦντως δυσάρεστα εἰς
τοὺς ἀκούοντας· ἀλλ' ὁ κύριος Ἀλέκος εἶναι καρπὸς ὀψιγενῆς
δωδεκαετοῦς συζυγικοῦ βίου· καὶ ἐπειδὴ τὸ δείγμα τούτου τοῦ
συζυγικοῦ αὐτῶν ἔρωτος οἱ σύζυγοι Λαγλουμότοι ἀπέκτησαν, ὅτε
πλέον ἔβλεπον μετ' ἀπελπισίας ὅτι δὲν θ' ἀποκτήσῃσι κληρονό-
μον, τὸ ὑπεδέχθησαν μετὰ παραφορᾶς ἐνθουσιασμοῦ· καὶ ἐν τῷ
ἐνθουσιασμῷ τούτῳ καὶ τῇ χαρᾷ των, δὲν ἐφρόντιζον νὰ διορ-
θώσῃσι τὰ ἐλαττώματα τοῦ μονογενοῦς των τέκνου.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ.

Μεταξὺ τῆς ἡμετέρας συλλογῆς τῶν βυζαντινῶν νομισμάτων
υπάρχει καὶ τὸ ἀνωτέρω νόμισμα. Τὸ νόμισμα τούτου, εἶναι συ-
γνότατον εἰς τοὺς τόπους μας, διότι καθ' ὅλην τὴν μέσσην βυ-
ζαντινὴν περίοδον ἐθεωρεῖτο ἱερὸν, ἔχει δὲ τὴν πηγὴν του ἐκ
τῆς ἐξῆς ιστορίας.

Οἱ Βούλγαροι, λαὸς φιλοπόλεμος, ὡς παριστάνουσιν αὐτὸν οἱ
βυζαντινοὶ ἱστορικοὶ, μεγάλως ἐβλαπτον τὰς δυτικὰς τοῦ βυζαν-
τινοῦ κράτους χώρας, τὴν Μακεδονίαν ὀπλονότι, Θράκην κτλ.
ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Τζιμισκῆ, ἤτοι τῷ 962. Οὗτος δ' ὁ Ἰωάννης,
κατὰ τὸ δεύτερον τῆς βασιλείας του ἔτος, λαθῶν μεθ' ἑαυτοῦ
ἰκανὸν στρατεύμα προσήγγισεν εἰς τὴν Περσθλίαν, πρωτεύουσαν
τότε τῆς Βουλγαρίας ἀρχομένην δὲ ὑπὸ τοῦ Σπενδοσθλάβου. Ταύ-
την, κυριεύσας καὶ μετονομάσας ἐκ τοῦ ὀνόματός του Ἰωαννου-
πολιν, ἐπορεύθη πρὸς τὸ Δορόστολον ἢ ἄλλως Δορίστραν. Ἐν-
ταῦθα, συμπλακθεὶς πάλιν μετὰ τῶν Βουλγάρων τὸ ἀποτέ-
λεσμα ὑπῆρξεν ἀμφισπρῆς καὶ δι' ἀμφοτέρους· ἀπέλιπε δὲ
ἐκ τῶν Βουλγάρων λαὸς ἕνεκα τῶν ἀποτυχιῶν του, ἐξήτει ἢ νὰ
ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ οἰκίαι ἢ νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τῶν Βυ-
ζαντινῶν. Αἱ γνώμαι αὗται τοῦ στρατοῦ φθάσασαι καὶ εἰς τὸν
ἀρχηγὸν των Σπενδοσθλάβου, ἀπεφάσιεν οὗτος ἢ νὰ ἀποθάνῃ
γενναίως ἢ νὰ μὴ αἰσχυρῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

Ἐν τούτοις, ἡ ἀπόφασίς του αὕτη ἐφάνη μετ' ὀλίγον διαψευ-
σθεῖσα· διότι ἐν τῇ τελευταίᾳ μετὰ τῶν ἐχθρῶν του μάχῃ δια-
κινδυνεύσας, ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τοῦ Τζιμισκῆ.
«Ὁ Σπενδοσθλάβος, διηγείται ὁ Κεδρηνὸς, πᾶσαν μετελθὼν μη-
χανὴν καὶ διὰ πᾶσιν ἐλαττούμενος, ὡς ἔγνω μηδεμίαν αὐτῷ
ὑπολειθεῖσθαι ἐλπίδα, πρὸς συνθήκας ἀπέβλεψε. Πέμπει οὖν πρὸς
βασιλέα (προσθευτάς) πίσταις ἐξαίτουμένους, ἐφ' ᾧ συμμάχοις
καὶ φίλοις Ῥωμαίων καταλαγεί, ἀσκήσας συγχωρηθῆ ἐπ' οἴκου
ἀναχωρησά μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτόν.»

Μετὰ τὰς συνθήκας, ὁ φιλοθεάμων ὄχλος τοῦ Βυζαντίου ἀπέ-
νεικε τῷ βασιλεῖ τιμὰς λαμπράς· διότι ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τῆς
συνόδου, ἀξιοκλουθεὶς διηγούμενος ὁ Κεδρηνὸς, καὶ πάντες οἱ ἐν
τέλει μετὰ παιάνων καὶ ἐπινικίων εὐφημιῶν, ὑπεδέξαντο στεφα-
νηφοροῦντα, τέθριππον ὄχημα λευκοπόλων ἔχοντες ἠτοιμασμέ-
νον πᾶν διαπρεπῶς καὶ τούτου ἐπιθάντα ἀξιοῦντες θριαμβεύσαι
τὸν βασιλέα.»

Μετὰ δὲ τὴν πανηγυρικὴν αὐτοῦ πομπήν, εὐχαριστήσας ὁ βα-
σιλεὺς τὸν Ἰησοῦν δι' ὅσον τῷ προσεπεχορήγησε δύναμιν κατὰ
τῶν ἐχθρῶν, ἐτίμησεν αὐτὸν καὶ ἐπὶ νομισμάτος· διότι ἀντὶ τῆς
ἐξουτοῦ μορφῆς, προτύπησε τὴν τοῦ Σωτῆρός του. Διὸ «προσε-

ταξε, λέγει παρακατιῶν ὁ Κεδρηνὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ του, καὶ ἐν
τῷ νομισματι, καὶ ἐν τῷ ὄβελῳ, εἰκόνα ἐγγράφασθαι τοῦ Σωτῆ-
ρος, μὴ πρότερον τούτου γινόμενου. Ἐγγράφοντο δὲ καὶ γράμ-
ματα Ῥωμαϊστὶ ἐν ἑατέρῳ μέρει ἥδε πως· «Ἰησοῦς Χριστὸς Βα-
σιλεὺς Βασιλέων. Τούτο δὲ καὶ οἱ καθ' ἑξῆς ἐτήρησαν βασιλεῖς.»
(*Histor. Byzan.* ἔκδ. Ἐνετίας *MDCCLXIX.* 7. VIII σ. 526
— 534.)

Τὸ νόμισμα τούτου, νομίζομεν, ἐμφαίνει κάλλιστα τὸν πρὸς
τὴν θρησκείαν παράλογον φανατισμὸν τοῦ βασιλέως, ἐπομένως
δὲ, καθ' ἡμᾶς, δὲν δύναται ἄλλο τι νὰ ἀποδείξῃ ἢ ἐμπαιγμὸν
πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν· διότι ὁ Τζιμισκῆς δὲν ἐγνώριζε τὰς πε-
ριπετείας τῶν χρημάτων;

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΑΘΙΓΓΑΝΩΝ.

Ὁ πρὸ ὀλίγου ἀστροφεγγῆς οὐρανὸς ἤρχισε νὰ καλύπτηται
ὑπὸ μελανῶν νεφῶν καὶ σφοδρὸς ἄνεμος διεδέχετο τὴν γλυ-
κεῖαν νυκτερινὴν αὐραν, καθ' ἣν ὄραν δύο ζῆνοι, καταλείποντες
τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μικρὸν ξενοδοχεῖον, ἐσπευσμένως ἵππευον.

Πρὸ μιᾶς περιπού ὥρας εἶχον ἀναχωρήσει, ὅτε ὁ ἄνεμος αἴ-
φνης κατέπεσεν καὶ βροχιοειδέστα βροχὴ κατέκλυσε τὴν ὁδόν.
Φαντασθητι, ἀναγνώστα, ὅποια ἀνάγκη ἢ καθῆκον τοὺς ὑπο-
χρεοὶ νὰ διευθύνωνται τοιαύτην ὄραν εἰς Λονδίνον, καθ' ἣν ἀπο-
χὴν μάλιστα ὁ ὀδοιπόρος καθ' ἕκαστον βῆμα περιέπιπτεν εἰς
χεῖρας ληστῶν ἢ λοποδυτῶν.

— Λοιπὸν, Κύριε Ἐρρίκος, ἠρώτησε χαμηλοφώνως καὶ μετ' ἐρέ-
μουσαν φωνὴν ὁ συνοδεύων αὐτὸν ὑπηρετῆς Πατρίκιος, ἀνὴρ τασ-
σαρκονταετῆς περιπού καὶ κομμικώτατος τὴν ὄψιν, σκοπεύετε
νὰ ὀδοιπορήσωμεν καθ' ὅλην τὴν τρομερὰν ταύτην νύκτα; Ἀλ-
λοῖμονον! ὁ δυστυχὴς ἤξευρα ὅτι δὲν θὰ ἐπανιδῶ τὴν γυναῖκα
μου! Ἄχ! ἐκεῖνο τὸ ὄνειρον.....

— Θὰ σιωπήσῃς λοιπὸν, ἀνόητε διέκοψεν αὐτὸν ἀποτόμως ὁ
Ἐρρίκος, ἰδοὺ ἐντὸς ὀλίγου θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἄλλο ξενοδο-
χεῖον τῆς λεωφόρου.

Ὁ δυστυχὴς Πατρίκιος ἠναγκάσθη πρὸς στιγμὴν νὰ σιωπήσῃ,
μετ' ὀλίγον ἔτι ἐνθαύρωνθεις ὑπὸ τοῦ κατατρυχόντος αὐτὸν
φόβου τῶν ληστῶν, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνεχωροῦσαμεν, εἶπεν, ὑπο-
πεύθητι ὅτι θὰ μᾶς συμβῆ κακὸν τι. Δὲν παρετήρησατε, Κύριε
Ἐρρίκος, τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἥτις ἐκάθητο εἰς τὴν θύραν τοῦ ξε-
νοδοχείου ὅταν ἵππεύσαμεν; Εἶθε νὰ τῇ ἐδίδαμεν κατὶ! Ὅθι με-
τανοήσατε, εἶπεν ἡ κατηραμένη, καὶ ἀμέσως ἤρχισεν ὁ ἄνεμος
καὶ ἡ βροχὴ. Ἄς λέγουν ὅτι θέλουν, ἐγὼ εἶμαι βέβαιος καὶ ὑπερ-
βέβαιος ὅτι ὑπάρχουν μάγισσαι καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἦτον ἐξ
ἐκείνων. Ἄχ! ἅμα τὴν εἶδον τὴν ἐγνώρισα καὶ θὰ τῇ ἐδίδον
ἐλεημοσύνην ἐὰν εἶχ.

Ὁ Ἐρρίκος καίτοι καταλελυμένος διὰ τὴν ἀνάπαυαν ἣν ἦτον
ἠναγκασμένος νὰ κάμῃ, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτά
του διὰ τὰς ἐκείνης τοῦ δεισιδαίμονος Πατρίκιου, ὅστις καθ' ἣν
στιγμὴν ἐπέβαινε τὴν ὄμιλίαν του, ἐβουβήθη σγεδὸν ὀλόκληρος
μετὰ τοῦ ἵππου του ἐντὸς βορβορώδους λάκκου, τοῦθ' ὅπερ ἐγένε-
το αἰτία νὰ βασιθεῖ ἐτι πλέον εἰς τὴν περι μαγίσσης γνώμην
του.

— Ἄχ! Κύριε Ἐρρίκος, ἀνέκραξε μετὰ σπαρτακτικῆς φωνῆς ὁ
δυστυχὴς Πατρίκιος, εἰσάτέ με! Ἄχ! δὲν σὰς ἐλεγα ὅτι ἐκείνη
ἢ γράϊα ἦτο μάγισσα! Ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον...
θὰ φθάσωμεν τάχιστα, διότι μ' ὄλον τὸ διάστημα τὸ ὅποιον διε-
τρέξομεν, εἶμαι βεβαίωτατος ὅτι εἰσέτι εἴμεθα πέρας αὐτοῦ.

Ὁ Ἐρρίκος ἔδραμε πρὸς τὸν Πατρίκιον, τὸν ὅποιον ἀνέσυρε
μετὰ δυσκολίας ἐκ τοῦ λάκκου ἀπὸ ποδῶν ἄχρι κεφαλῆς ἐντὸς
τοῦ βορβόρου, ἀλλὰ σῶον καὶ ἐκέραιον, καὶ εὐθὺς ἐφιππεύσας,
ἐξηκολούθησε τὴν αὐτὴν ὁδὸν μ' ὄλας τὰς σπαρτακτικὰς πα-
ρακλήσεις του.

Ἐντούτοις ἐπροχώρουν προσεκτικῶς, ὅτε μεμακρυσμένον τι
φῶς εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἐρρίκου καὶ ἐπαύθησε τὸν πρόμον
τοῦ Πατρίκιου.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Ο ΕΥΤΥΧΗΣ ΠΟΙΜΗΝ.

(Ἦχος Noi siama zingarelle τοῦ μελοδρ. Traviata).

Ἰπὸ σκιὰν μονήρους
καθήμενος ἰτέας,
τὸ κάλλος τῆς ὥραιας
θὰ ψάλλω χωρικῆς.

Τὸ κάλλος τῆς ὥραιας
θὰ ψάλλω ποιμενίδος,
τοῦ δάσους βασιλίδος
ἀβρᾶς καὶ θελκτικῆς.

Κατάφυτοι κοιλάδες,
μεστή θελγῆτρων φύσις,
γλυκείας ἀναμνήσεις
γενῶσιν εἰς τὸν νοῦν

Τὰ θέλγητρα του πλοῦτου
τὸ γόητρον τῶν θρόνων,
τὸ τέκνον τῶν δρυμῶνων
ποτὲ δὲν συγκινοῦν.

Τῶν πόλεων τὴν τύρβην
μισῶ καὶ τὰς κακίας,
μακρὰν εἰς ἐρημίας
ἀμέριμος θὰ ζῶ.

Τῆς φαύλης κοινωνίας
βδελύττομαι τοὺς φίλους,
μὲ σάβρας χαμαιζήλους
δὲν θέλω νὰ συζῶ.

Ο ΠΟΙΜΗΝ.

Ἐκταίνεται ἐμπρὸς μου
ἀπέραντος ὄριζων,
καὶ βύαξ κελαρύζων
ἐν μέσῳ μουρσινῶν.

Ἄγριον ἀνθελίων
μὲ λούει εὐωδία,
κ' ἡ θεία μελωδία
μὲ θέλγει τῶν πτηνῶν.

Ὡς τάπητά μου ἔγω
ἀνθόστρωτον λιμῶνα,
καὶ στέγην μου δενδρόνα
ἢ δάσος μαγικόν.

Μεστή εὐδαιμονίας
παρέρχετ' ἡ ἡμέρα...
τίς τέρψις γλυκυτέρα
τοῦ βίου τῶν βοσκῶν;

Ἄλλοδς ἀκούω... κύνες
πιστοὶ ἀκολουθεῖτε...
γαμήλιος τελεῖται
ποιμένον ἑορτή!

Οἱ πάντες εὐθυμοῦσι!
ὁ πότες τοῦ εὐκαίου
θὰ φθάσῃς ὑμεναίου,
ἡμέρα ποθητή!

Ἄς δράμω πρὸς ἐκείνους...
κ' ἐν ᾧ θυμήρης ψάλλει,
τῆς φύσεως τὰ κάλλη,
δὲ ψάλτης τῶν δασῶν,

Καὶ πλήρες εὐτυχίας
καὶ πόθον τῶν μνηστήρων
τὸ ζεῦγος, ὑπ' ὀνείρων
μεθύσκειται χρυσῶν.

Ἐγὼ μὲ τοὺς ποιμένας
ὑπὸ σκιάν ἐλάτης,
τὸ κάλλος τῆς φιλάτης
θὰ ψάλλω χωρικῆς.

Τὸ κάλλος τῆς ὠραίας
θὰ ψάλλω ποιμενίδος,
τοῦ δάσους βασιλίδος
ἀβρᾶς καὶ θελκτικῆς.

ΕΥΡΗΠΙΔΗΣ ΣΕΚΙΑΡΗΣ.

ΤΟ ΙΟΝ.

(κατὰ τὸν Göthe.)

Ἴον ὠραῖον ἔθαλεν ἐντὸς τερπνοῦ λειμῶνος,
εἰς ἑαυτὸ δὲ ἔκλινεν ἄγνωστον ὄλωσ ἦτο!
Νεάνης αἴφνης θελκτικῆ ἐν μέσῳ τοῦ ἀνθῶνος
Ἐνεφανίσθη μ' ἐλαφρὸν τὸ βῆμα ἐκινεῖτο.
Τὸ πνεῦμα εἶχε χάριεν, καὶ ἄδουσα εὐφώνως,
Ἄθῶα, περιήρχετο τὰ μέρη τοῦ λειμῶνος.

Τὸ Ἴον εἶπ' ἐν ἑαυτῷ: « Ἀχ! κάλλος εἴαν εἶχον,
» Ἄν ἄνθος ἤμην ἄριστον στιγμῆν, τὸ τάλα, μίαν,
» θὰ μ' ἔδρεπεν ὁ ἀγγελοσ αὐτὸς καὶ θὰ κατεῖχον
» θέσιν ἐγὼ ἔστο στήθός της τ' ἀφρόεν ἐρασμῖαν...
» θὰ μ' ἔθλιβε γλυκύτατα ἦδ' ἄ μ' ἐθεώρει,
» καὶ εἶτα θὰ μ' ὠσφραίνετο ἡ γλυκυτάτη κόρη... »

Ἄλλ' ἄμως ἦλθ' ἡ τρυφερὰ νεάνης πρὸς τὸ Ἴον,
καὶ ἀπροσέκτως τὸ πατεῖ!... τὸν κάλυκά του κλίνει...
Ἀπέθανε τὸ δυστυχῆς... καὶ ἐκφωνεῖ θαυρόν:
« Ἄς ἀποθάνω! θάνατον μοὶ ἔδωκεν ἐκείνη!
» Ἐάν αὐτὴ δὲν μ' ἔδρεψε, δὲν μ' ἔθηκ' εἰς τὸ στήθος,
» Ὅ ποὺς αὐτῆς κἄν ἔγεινε τοῦ μνημιατοῦ μου λίθος ».
Ἀθήνησιν.

Α. Σ. Λιβαθηρόπουλος.

ΝΟΥΣ—ΚΑΡΔΙΑ.

« Μακρὰν τοῦ φύγε, μοὶ φωνεῖ ὁ νοῦς, μακρὰν τοῦ φύγε,
» Ἄφες τὸ αἰσθητὸν αὐτοῦ ὁ χρόνος νὰ ψυχράνη.
» Ἐνώπιόν του εὐθυμὸς τὰ δάκρυά σου πνίγη,
» καὶ βαθυμῆδὸν τὸν πόνον του ἡ λήθη θὰ ἰάνη.
» Ψυχρὰ ὡς λίθος δειχθητὶ ἂν θέλῃς νὰ τὸν σώσης,
» Μὴ τῷ ὁμώσῃς ἔρωτα, ποτὲ μὴ τῷ ὁμώσῃς. »

Ἄλλ' ἡ καρδιά:.. τὴν φωνὴν αὐτῆς πῶς νὰ σιγᾶσω;
Αἰμάσσουσα — « ὁ ἔρωσ μου, μοὶ λέγει, δὲν θὰ λήξῃ,
τὸ σύμπαν ἴσως ἀλλαγῇ, ἐγὼ πλὴν δὲν ἀλλάσω... »
Φεῦ! τὴν φωνὴν της τίποτε δὲν δύναται νὰ πνίξῃ!
εἰς δίλημμα εὐρίσκομαι, διστάζω ποῦ νὰ κλίνω,
Νὰ ὑπακούσω εἰς τὸν νοῦν; νὰ φύγω, ἢ νὰ μείνω;

Ἰσχυροτέρα ἡ φωνὴ ὑπάρχει τῆς καρδίας,
καὶ ἔτοιμον τὸ λογικὸν αἰσθάνομαι νὰ κλίνῃ...
Ματαίως ὑπὸ κάλυμμα ψυχρᾶς ἀναισθησίας
τὰ μαῦρα κρύπτω δάκρυα, ἄπερ τὸ ὄμμα χύνει.
Σκέψῃς ψυχρὰ, σιώπησον ὁμίλησον, καρδιά,
εἰπέ, ὅποια ἔνδον σου μυκᾶται τρικυμία...

θὰ ὁμιλήσω, διατὶ τὸ αἰσθητὸν μου κρύπτω!
Ἄν ὄρκοι μὲ δεσμεύουσι δοθέντες ἀκουσίως...
τοὺς ὄρκους λύω καὶ τὸ πᾶν, τὸ πᾶν ἀποκαλύπτω...
πρὸς τί νὰ τήκωμ' ἐν σιγῇ, νὰ πάσχω αἰωνίως;
Σιώπα πλέον λογικὸν, ἐμίλησον καρδιά,

καὶ λέγε ποῖα μαινεται ἐντὸς σου Αἴτνα, ποῖα!

θὰ ὁμιλήσω ἄλλ' αὐτὸς; ἀνίσως ὁμιλήσω,
Ὅποσον πῦρ τὸ στήθος του θὰ καταπυρπολήσῃ!...
Ἐντὸς μου, προτιμώτερον τὸν πόνον μου νὰ κλείσω,
καὶ ἴσως, ἴσως βάλσαμον ὁ γρόνος ἐπιχύσῃ...
λοῖπὸν ὁμίλει, λογικὸν, σιώπησον, καρδιά,
Χάριν ἐκείνου δειχθητὶ ἀναισθητοσ καὶ κρύα...

εἰς διαμάχην ἄληκτον νοῦς καὶ καρδιά εἶναι.
— Σιώπα, μοὶ φωνεῖ αὐτὸς, καὶ — Ἀάλησον, ἡ ἄλλη!
Ὅ εἰς νὰ φύγω μὲ ὠθεῖ, αὐτὴ κραυγάζει — μείνε!
καὶ εἶναι... εἶναι φοβερὰ ἡ μεταξύ των πάλη...
καρδιά, ὑποχώρησον, σιώπησον καρδιά,
καὶ πάσχε, πάσχε δι' αὐτόν εἶν' εὐγενῆς θυσία..

Δὲν θὰ λαλήσω! ἄγνωστος ὁ ἔρωσ μου θὰ μείνῃ
Ἐπερ ἐκείνου ἐν σιγῇ θὰ εὐχῶμ' αἰωνίως.
Μακρὰν τοῦ μαύρουσ στεναγμοῦσ τὸ στήθος θὰ ἐκχύνῃ,
καὶ βάσανοσ ἀφόρητοσ θὰ μ' εἶναι, φεῦ! ὁ βίος...
τὸ βλέπω, τὸ αἰσθάνομαι, μακρὰν τοῦ θ' ἀποθάνω...
τὸν ἔρωτά του χάνουσα τὴν ὑπαρξίν μου χάνω...

Ἄς ἀποθάνω! πλὴν αὐτὸσ ποτὲ μὴ τὸ γνωρίσῃ.
Ἄς μὲ νομίσῃ ἄσπλαγγνον, σκληρὰν ἄς μὲ νομίσῃ.
τί νὰ τῷ εἶπω, καὶ πρὸς τί τὸ χεῖλοσ νὰ λαλήσῃ,
Ἄφου φραγμὸσ πανίσχυροσ θὰ μᾶς ἀποχωρίξῃ;
εἰς ἄλλον ἀφου αὐριον θ' ἀνήκω... ὦ! μανία!...
Ἄς μὴ λαλήσω!... σίγησον ταλαίπωροσ καρδιά.
Ἀθήνησιν.

Φωτεινὴ Α. Οἰκοιομίδου.

Ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ.

(ἄσμα πειρατικόν)

Ὅταν μαῦρη τὰ πελάγη
βασανίζει τρικυμία,
καταθραύουσα τὰ πλοῖα
εἰς τοὺς βράχουσ τῆσ ἀκτῆσ:

μόνοσ ἄφοβοσ χλευάζει
τὸ ὑγρὸν καὶ κρῖον μνημῆμα,
μόνοσ παίζει μὲ τὸ κύμα
ὁ γενναῖοσ πειρατῆσ.

τῆσ θαλάσσης κυριάρχησ
τῶν ναυτῶν εἶναι ὁ τρόμοσ.
εἶν' ἡ θέλησίσ του νόμοσ
καὶ ἡ χεῖρ του δικαστήσ.

εἶναι μάστιξ ὀλεθρία
τῶν ἀρπάγων ἡγεμόνων
καὶ πικρὸσ τῶν ἀλαζμόνων
βασιλέων ὕβριστήσ.

Ὡσ ἱεραξ πειναλέοσ
ἐφορμᾷ ἐπὶ τῆσ λείας,
ἐρημοὶ τὰσ παραλίασ
καὶ τὰσ κόμασ πυρπολεῖ.

Ὅ κἀπνὸσ τῶν ἐρεπιῶν,
αἰ κατάραι τῶν θυμάτων
καὶ ἡ θεα τῶν πτωμάτων,
τὸν εὐφραίνουσι πολὺ.

βραδυκίνητοι χελῶνασ,
τὸν διώκουσιν ὀπλιταί.

πλὴν ἐκεῖνοσ δὲν φοβεῖται
τὰσ μωράσ τῶν ἀπειλάσ.

Νίκησ ἄσμα ψάλλον φεύγει
εἰς ἀξένουσ ἐρημιάσ,
φέρων, σύμβολον ἀνδρείασ,
τῶν ἐχθρῶν τὰσ κεφαλὰσ.

Ὡσ κρυσφύγετά του ἔχει,
παραλίασ θαμνοφύτουσ
καὶ σπιλάδασ ἀπροσίτουσ,
ἡ ἀπόκρημα βουνά.

καὶ ἐκεῖ ἐναποθέττων
τὴν πολυτιμὸν του λείαν,
ἐξυμνεῖ τὴν πειρατείασ
ψάλλον ἄσματα τερπνά.

ΕΥΡΗΠΙΔΗΣ ΣΕΚΙΑΡΗΣ.

Η ΑΥΓΟΥΛΑ.

Σὺ ποῦ πετᾷσ στὰ σύννεφα ποῦλι ζενιτεμένο
Φεγγάρι ταξειδιάρικο φεγγάρι ἐρωτευμένο
Μὴν εἶδες μὲσ στὸ δρόμο σου χιονόπλαστη παιδοῦλα;
Μὴν εἶδες τὴν Αὐγοῦλα;

Ὅποῦχε γὰρ στεφάνη της τ' ἀγιόκλημα τ' Ἀπρίλι,
τοῦ Μάη τὸ τριαντάφυλλο στὰ δροσερὰ της χεῖλη,
Ὅποῦχε μὲσ τὰ μάτια της τὰ γαλανοθαμμένα
τὸν οὐρανὸ κλεισμένα;

Ποῦ ἀνέμιζε στὸν ὄμο της ὀλόχρυσοσ πλεξίδεσ
Ποῦ ἔλεγεσ πῶσ ἐκλεψε τοῦ ἡλιοσ τῆσ ἀχτίδεσ
Κ' ἐτρέμανε τὰ μάτια της καθὼσ τρέμουσ τ' ἀστέρια
Χειμῶνα καλοκαίρια;

— Ἐχτὲσ τῆ συναπάντησα ἀπάνου ἀπὸ τὸ μνημα,
Καράβι ποῦ τὸ σύντριψε σ' ἀερογιαλιά τὸ κύμα,
Χλωμὴ σὰ φύλλο κίτρινο, σὰ ῥόδο μαραμένο,
στῆ γῆ ξεφυλλισμένο.

Ἐχτὲσ τῆ συναπάντησα... δὲν εἶχε σβύσει ἀκόμα
τ' ἀγγελικὸ χαμόγελο ἀπὸ τὸ ἀγῶσ της στόμα,
καὶ ἔλεγεσ τὰ χεῖλη της ὅτι θ' ἀνοιγοκλείσουσ
σ' ὀλίγο νὰ λαλήσουσ.

τὴν νύχτα, τὰ μεσάνυχτα, ἐδιάβαινα σιμά της
καὶ νὰ φιλήσω ἔσκυψα τ' ὀλόχρυσα μαλλιά της
καὶ πάλι δὲν τὰ φίλησα, καὶ πάλι... ἔχ! μοῦ ἐφάνη...
Πῶσ μύριζαν λιθάνι!

Κ' ἐκείνη μ' εἶδε κ' ἀνοιξε τὰ κλειδωμένα χεῖλη,
σὰν κἄτι νὰ ἤθελε νὰ εἰπῇ καὶ νὰ μοῦ παραγγεῖλη,
καὶ πάλι τὰ ξανάκλεισε βαθυὰ μὲσ τὴν καρδιά της
μὴ μάθω τὰ κρυφὰ της.

Κ' ὅταν τ' ἀστέρια σβύστικα κ' ἐλάλησε τ' ὀρνίθι
Ἐφίλησε τὸ φυλαχτὸ ποῦ εἶχε σ' ἀφράτα στήθη,
καὶ μαραμένο λούλουδο ξανάγειρε στὸ χῶμα
μὲ τὸ σταυρὸ στὸ στόμα.

Γιατὶ νὰ ἦναι τὰ ῥόδα μᾶσ στολίδι τοῦ θανάτου;
πάντα γιατὶ τὴν ὀμορφιά ν' κλῆσ τὴν ἀγκαλιά του
Κ' εμεῖσ μόνο μιά ἀνοιξίσι οἱ μαῦροσ νὰ χαροῦμε;
τὸ ῥόδο ποῦ θὰ εὐροῦμε;

στῆ φτέρη ποῦ μοσχοβολοῦν μυριανθισμένοι κλώνοι
Ὅπου χαροῦμένο ποῦλι γλυκοκλαεῖ τ' ἀηδὸν
Χλωμιάζει τῷμορφο δενδρὶ καὶ πέφτων μαραμένα
τὰ φύλλα... ἕνα... ἕνα
Κ. Γ. ΞΕΝΟΣ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ. (1)

4.

ΑΧΑΙΑ.

Πᾶσα πρῶτὴ μὲ τὴ δροσιὰ π' ἀνοίγει τὸ λουλοῦδι
ἀφηκραστέτε νὰ σας πῶ τῆσ Πάτρασ τὸ τραγοῦδι
τῆσ Πάτρασ τὸ πολὺ κακὸ ὅπου τὸ ἐκλαίγαν ὄλοι
μιά μέρα τ' ἄσπρο γιασεμὶ ἔγῃκε νὰ συρριανίσῃ

5 Ὅέ μοῦ! καὶ νὰ ἴναι συννεφιὰ Ἥλιοσ μὴν τὸ μαυρίσει.
Κι' Ἀντρέασ ὁ Συρτόπουλοσ ἦτανε μεθυσμένοσ
μᾶταν καλὸσ καὶ φρόνιμοσ τῆσ Πάτρασ ξακουσμένοσ
κι' ἀπὸ τὴν πιάτσα (2) κίνησε ἔσ τὴν Ἐρηνὸ του πάει
τὴν πρῶτη του ἐξάδελφῃ νὰ τὴν ἐχαιρετάῃ

10 — Ἐρὴνη Ἐρηνάκι μοῦ ἔφησε καφὲ νὰ πιούμαι
γιατὶ μὲ παραζούρανεσ καὶ δὲν ἤξεύρω ποῦμαι.
— Τὼ σε γνωρίζω ἔξάδελφε πῶσ εἶσαι μεθυσμένοσ
μὰ ἴσαι καλὸσ καὶ φρόνιμοσ τῆσ Πάτρασ ξακουσμένοσ.
καὶ τὴν πιστόλα τραβήξῃ μὲ τὸ δεξὶ του χέρι

15 τοῦ φάνηκε τοῦ ἀκύλου ὁ γυῖοσ πῶσ ἦτον ἔστο σφερί (3)
καὶ τὴν πιστόλα ἐπαίξε τὴν ἔβρισκε μὲ ἔστο χέρι
κι' ἀγάλι ἀγάλια σύρτακε καὶ πῆγε ἔστο μεντέρι. (4)
εὐθὺσ τὸ δούλο ἔκραξε γιατρὸ νὰ πά(γῃ) νὰ φέρῃ
νὰ τοῦ γιατρεῦσῃ τὸ ῥηνὶο κι' ἄς πάρῃ ὅσα θέλει.

20 — Φεῦγ' ἀπεδὼ ἐξάδελφε κρύψου ἔσ τὰ κονσουλάτα (5)
νὰ μὴν τὸ μάθ' ὁ βασιλιάσ καὶ σε κάνει κομμάτια.
— Ἐγὼ πιστόλαισ δυὸ κρατῶ μαχαίρι δὲν τ' ἀφίνω
γιὰ τῆσ ῥηνιόσ μου τόνομα τὸ αἶμα μοῦ τὸ χύνω.
Ἡ μάννα της ἀρχόντισσα δώδεκα χρόνια χήρα

25 ἔσ τ' ἀμπέλια εὐρισκούτανε καὶ ἄπλωνε σταφίδα.
Ἡ μάννα της σὰν τ' ἄκουσε ἔσ τὸ σπῆτι της παίνει
— Ἐρὴνη Ἐρηνάκι μοῦ κι' ἀδικοφρονεμένη
Ἐρὴνη Ἐρηνάκι μοῦ καὶ πάλι Ἐρηνιό μοῦ
ποῦ σέδε που σε σκότωσε ὁ ἀκύλοσ ἀνυψιόσ μου

30 — Σῶπενε μάννα μ' ὠσπενε καὶ μὴ μοῦ τὸν πειράξῃσ
τὸν πρῶτο μου ἐξάδελφο νὰ μὴ μοῦ τὸν πειράξῃσ.
— Ἐρὴνη Ἐρηνάκι μοῦ καὶ πάλι μοῦ Ἐρηνῃ
ποῦ σ' εἶρε που καὶ σε σκότωσε ποῦ σ' ἔχα με ἔσ τὴν κλίνη.

Πρῶ. τὸ ἐν Νεοελ. Ἀναλέκτοισ ὑπαρ. 27 σελ. 92 τόμ. 4.
φυλ. 6'.

Σύρος κατὰ Αὐγουστον τοῦ 1870.

5.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ.

Κάτω ἔσ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἔσ τοῦ Χριστοῦ τὸν τάφο
ἔκει κάθηται ἡ δέσποινα μονιὰ καὶ μοναχὴ τῆσ
τὴν προσευχὴ της ἔκανε γιὰ τὸ μονογενῆ της.
Ἄκού' βρονταῖσ καὶ παραχαῖσ καὶ σύχησαισ μεγάλαισ

(1) συνέχεια ἀπὸ φυλ. 17. τομ. Α'. σελ. 406.

(2) πιάτσα λέξις Ἱταλικὴ piaggia.

(3) σφερί λέξις Τουρκικὴ.

(4) μεντέρι λέξις Τουρκικὴ κοιν. καναπέσ, ἀνάκλιτρον.

(5) κονσουλάτα λέξις Ἱταλικὴ.

- 5 Βγαίνει δξω 'ς τὸ σπίτι τῆς δξω 'ς τὴ γειτονιά τῆς βλέπει τὸν οὐρανὸ θομπὸ καὶ τ' ἄστρο βουρκωμένο, τὸ φεγγαράκι τὸ λαμπρὸ 'ς τὸ αἶμα βουρτημένο. Θωρεὶ ζερβιά θωρεὶ δεξιά κανένα δὲ γνωρίζει Πάλι ξαναστοχάζεται βλέπει τὸν "Αἰ Γιάννη.
- 10 — Γιάννη δαρμένο σὲ θωρῶ Γιάννη κιτρινασμένο ὁ δάσκαλός σου σε δεῖρε γιὰ τὸ χαρτί σου ἔχασες. — Δὲν ἔχω στόμα νὰ σὰς πῶ, χεῖλη νὰ σὰς μιλῆσω οὐτ' ἢ καρδιά μου τὸ βαστᾶ νὰ σὰς τὸ μολογήσω. — Πές μου το Γιάννη, πές μου το νὰ μὴ λιγοθυμῆσω
- 15 — Τὸ δάσκαλό μου πιάσανε Ἑβροὶ καταραμένοι σὰ πέτρα τὸν ἐπελεκοῦν σα ξύλο τὸν ἐσκύζουσαν ὡς καὶ τὰ πελεκοῦδια του 'ς τοῦ γύφτου των τὰ δίνουσαν — Γύφτε καὶ κάνεμας καρφιά καὶ κάνε μας περούνια καὶ κείνος ὁ τουρκόγυφτος τὼς ἔκανε περούνια
- 20 τὰ δυὸ 'ς τὰ δυὸ του γόνατα, τὰ δυὸ 'ς τὰ δυὸ του χέρια, τὸ τρίτο τὸ φαρμακερὸ εἰς τὴν καρδιά του μέσα νὰ τρέξῃ αἷμα καὶ νερὸ ἀπὸ τὰ σωτικά του Ὡς τᾶκουσαν ἢ δέσποινα ἔπεσε καὶ λιγώθη σταμνὶ νερὸ τὴν περечеῦν, τὰ τρία κανιὰ τὸ μόσχο
- 25 τέσσερα τὸ ροδόσταμο ὅσο νὰ συνεφέρῃ. καὶ μύλις ἐσυνέφερε αὐτὸν τὸν λόγον λέει: — Ἄς ἐρθ' ἢ Μάρθα καὶ ἢ Μαριά καὶ ἢ Ἄγια ἢ Ἐλισάβετ καὶ τοῦ Λαζάρου ἢ ἀδελφῆ, τάγιου Γιαννίου ἢ μάννα νὰ πᾶμε νὰ τὸν εὐρωμε, νὰ πᾶ νὰ τὸν ἰδοῦμε
- 30 πριχοῦ τοῦ βάλουσαν τὰ καρφιά καὶ μοῦ τὸν θανατώσουσαν. Παίρνουσαν τὸ στρατὶ στρατὶ, τὸ ριὸ τὸ μονοπάτι καὶ τὸ στρατὶ τοὺς ἤβγαλε εἰς τοῦ ληστοῦ τὴν πόρτα. — Ἄνοιξε πόρτα τοῦ ληστοῦ καὶ πόρτα τοῦ Πιλάτου καὶ ἢ πόρτ' ἀπὸ τὸ φόβο τῆς στηλώθη μοναχὴ τῆς
- 35 θωρεὶ ζερβιά θωρεὶ δεξιά κανένα δὲ γνωρίζει πάλι ξαναστοχάζεται βλέπει τὸν "Αἰ Γιάννη — Γιάννη μου ποῦν ὁ γιούκας μου καὶ ποῦν ὁ δάσκαλός σου — Βλέπεις ἐκεῖνον τὸ γυμνὸ καὶ τὸν ἀνεμαλλιάρη Πῶχει καὶ 'ς τὸ κεφάλι του ἀγκάθινο στεφάνι
- 40 Ἐχει καὶ 'ς ταχειλάκι του τριῶν λογιῶν φαρμάκι τὸν Ζήχο καὶ τὸν Κάλαμο καὶ αὐτὴν τὴν Πικραλίδα αὐτὸς νὰ 'σέν' ὁ γιούκας σου καὶ μὲν ὁ δάσκαλός μου — Ποῦ νᾶθρω γκρεμνὸ νὰ γκρεμιστῶ πηγάδι νὰ πῆσω μέσα ποῦ νᾶθρω ἀργυροψάλιδο νὰ κόψω τὰ μαλλιά μου
- 45 ποῦ νᾶθρω ἀργυρομάχαιρο νὰ κόψω τὰ βυζιά μου — Μάννα μου σαν γκρεμιστῆς γκρεμιστῆται ὅλος ὁ κόσμος — Μάννά μου σαν πνιγῆς πνίγεται ὅλος ὁ κόσμος Σύρε μάννα μου 'ς τὸ σπίτι σου καὶ 'ς τὸ ἀρχοντικὸ σου καὶ στρώσε καὶ τὴν τράπεζα βάλε τὸ φαγητό σου
- 50 καὶ βάλλε τὸ γλυκὸ κρασί τ' ἀφράτο παξιμαδί νὰ φᾶνε ἢ μάνναις γιὰ παιδιὰ καὶ τὰ παιδιὰ γιὰ μάνναις νὰ φᾶνε καὶ ἢ ναιόπαντρες γιὰ τοὺς καλοὺς τοὺς ἀντρες. Σύρε μάννα μου 'ς τὸ σπίτι σου παρηγοριὰ δὲν ἔχεις μόνον τὸ μεγάλο σάββατο τότε νὰ μὲ παντέχης
- 55 ὅταν ψάλλουσαν ἢ ἐκκλησιαίς σημαίνουσαν ἢ καμπάναις τότε καὶ εὐ, μητέρα μου, νᾶχης χαρὰς μεγάλας. Ἐν Τερέτω Ποσειδωνίας κατὰ Ἰούλιον 1872.

Πρὸς. Νεσελ. Ἀναλ. Φιλ. σουλ. Παρνασοῦ τομ. Α'. φυλ. Β'. σελ. 121. ἀριθ. 69.

Passow (Arn) Τραγοῦδια Ῥωμαϊκά *Popularia carmina graeci Lipsiae* 1860 σελ. 230 ἀριθ. CCCX. (εἰλημμένον ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Th. Kind).

Πρὸς τούτοις παραβ. καὶ τὰ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκδοθέντα φυλλάδια τὰ περιέχοντα διαφόρους ὕμνους. ὡς:

1. Ὑμνοὶ διάφοροι ἄδομ. ὑπὸ τῶν παιδῶν κατ' ἔτος εἰς τὰς ἀκολ. ἐρητ. τὴν. τ. Χρ. θ. γεν. κτλ. ὑπὸ Μ. Σ. Πρακτικίδου. Εν. Αθ. 1864. σελ. 13., καὶ

2. Ὑμνοὶ ἄδομ. εἰς τὴν Γέννησιν. κλ. ἐν Ἐρμουπόλει 1870 σελ. 10 (καὶ διαφόρους ἄλλας ἐκδόσεις).

Τὸ ἐν Νεσελληνικαῖς Ἀναλέκτοις μνημονευθέν ὑπ' ἀριθμὸν 69. ὑπ' ἐμοῦ σταλὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς ἐπὶ τοῦτο ἐπιτροπῆς

ὡς δεδημοσιευμένον μετὰ παραλλαγῶν ὑπὸ Th. Kind καὶ ἐξ αὐτοῦ ὑπὸ Passow ὡς ἄνω παρατηρήσαμεν ὑπ' ἀριθμὸν 310.

26 Lancaster Road

Λονδίνον κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1873.

Π. Ζ.

ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΑΡΩΝ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΝΩΜΑΙ.

Ἡ γυνὴ εἶναι τὸ φρικωδέστερον τῶν κακῶν.

Εὐριπίδης.

Ἡ γυνὴ εἶναι τὸ ὠραιότερον πτηνόν, ὅπερ ἐν τῇ γῆ ἔχομεν.

Μισσέ.

Οἱ ὄρκοι τῆς γυναικὸς γράφονται ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Βύρων.

Ἡ γυνὴ εἶναι δανειστής· διότι ἄγαμος μὲν λαμβάνει ἀντὶ τόκου τὴν διατροφὴν, νυμφευομένη δὲ ἀντὶ τοῦ κεφαλαίου τὴν προίκα.

Ἀρτεμίδωρος

Αὕτη μοι φαίνεται τῶντι τέχνη τις εἶναι τεχνῶν, καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, γυναικῆ ἄγειν τὸ πολυτροπώτατον ζῶον καὶ ποικιλώτατον.

Ἄγιος Γρηγόριος.

Ἡ γυνὴ εἶναι δῶρον, ὅπερ ὁ οὐρανὸς ἐδώρησε τῷ ἀνθρώπῳ.

Λεγοντέ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ὁ ῥάπτης Χ... διασχυρίζετο ὅτι ἀνεκάλυψε στρατιωτικὴν στολὴν, τὴν ὁποίαν φορῶν τις δὲν δύναται νὰ διαπερασθῇ ὑπὸ σφαίρας.

Ὁ λοχίας Μ... ἀκούσας τοῦτο ἔσπευσεν ἰν' ἀγοράσῃ τοιαύτην.

— Εἶναι ἀληθές, εἶπε πρὸς τὸν ῥάπτῃν, ὅτι ὁ φέρων τὴν στολὴν ταύτην εἶναι ἄτρωτος;

— Βεβαιότατα, ἀπήντησεν ὁ ῥάπτῃς.

— Ἄλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι τόσο βέβαιος. Κάμε μου λοιπὸν τὴν χάριν νὰ ἐνδυθῆς αὐτὴν (εἶπε δεικνύων τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀγορασθεῖσαν στολὴν), ὅπως δοκιμάσω διὰ τοῦ πιστολίου μου.

Ὁ ἐφευρετὴς μὴ δίδων πίστιν εἰς τὴν ἐφευρεσίν του, τ' ὠκοίψε λάσπη.

Ὁ Κ. Κρ... ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου του Ζ... ὅστις ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα του ἀνοικτὴν ἐπιστολήν.

— Εἰς πολὺ καλὴν ὥραν ἤλθες, φίλε μου! πρὸ ὀλίγου ἔλαβον καλὰς εἰδήσεις διὰ τὸν μικρὸν μου υἱὸν ἀπὸ τὴν τροφὸν του.

— Καὶ εἶναι πάντοτε καλὰ εἰς τὴν υγείαν του;

— Μάλιστα, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅσοισιν μ' εὐχαριστεῖ εἶναι ὅτι περιπατεῖ.

— Περιπατεῖ!

— Πρὸ τριῶν μηνῶν.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ ἦναι ἀρκετὰ μακρὸν.